

Magyar Út Körök – Magyar Út Körök – Magyar Út Körök

„Négy-öt magyar összehajol”

Istenhitünket agyontagadták

Dr. Kovács Lajos P. Bánk: Van Isten

Bánk atyát többször láttam a pesti ferences templomban, hol bottal, hol járókerettel celebrálja a szentmiséket. Gyóntat, és korát meghatározva könyveket ír. Könyveket a kétkezdőknek, a vasárnapi keresztútnak – ezáltal is terjesztve az evangéliumot, az örömhírt. Ezt a könyvet nem hirdetik televíziókban, rádiókban, de valahogy mégis tudnak róla. Tudnak, mert Bánk páter igazi misszionárius, és ahogy ő fogalmazott régebben, már Magyarországon is missziós terület lett.

A 90 éves Kovács Bánk ferences atya új könyvének első részében a megváltás előkészítését tárgyalja, elvezetve az olvasót a Megváltó eljövételéig. Mindezt olvasmányosan, érthetően tárja elénk. A második részben a kereső és kérdező embert tartva szem előtt a Szentírást idézve Isten szólaltatja meg önmagáról.

Kovács Bánk, a Szűz Máriáról nevezett ferences rendtartomány korábbi provinciális a pesti ferences templomban ma is aktív lelkipásztor. 1951. november 4-én szentelte papá az örökfogadalmas szerzetest Kovács Sándor szombathelyi püspök. Még abban az évben, március 30-án titokban ünnepélyes fogadalmas tagja lett a ferences rendnek. Egy évvel korábban már megtörtént a szerzetesek szétszórása, így a rendi közösségtől szintén megválni kényszerült fiatal ferences nagyon figyelt, mit is mond majd a püspök. Amit az egyházmegye kispapok esetében, hogy „téged felszenteltek a Szombathelyi Egyházmegye titulusára”, vagy azt, amit a ferencesek felszentelésekor mondtak akkoriban, hogy „téged pedig felszenteltek a szegénység titulusára”, ami magyarul annyit tesz, hogy a szerzetest senki sem köteles eltartani. „Valami furcsa köztes állapotban voltam akkor. Nem tudtam – emlékezik a szerzetes –, hogy a Szombathelyi Egyházmegye szolgálatára, vagy pedig a ferences szegénységre szentelnek-e?” Az ő esetében azonban a püspök semmit nem mondott, csak egyszerűen felszentelte. A teológiai doktorátus megszerzése után mégis a nyugat-magyarországi püspökség fogadta be, és ott szolgált káplánként másfél évtizeden át, némi megszokással egészen a rendszerváltásig, majd közel ennyi ideig plébánosként. Zalaegerszegi káplán korában furfangos módon orgonához juttatta a szép ferences templomot, amiért normális esetben kitüntetés, előléptetés jár, de őt ezért, illetve mert egyszer sem volt hajlandó elmenni békegyűlésre, megbüntették, működési engedélyt megvonták. Évekig kesztyűszabásként, majd anyagkönyvelőként dolgozott, de nem veszítette kedvét, szerzetesi és papi lelkülete töretlen maradt. A rendszerváltás közeledtét úgy vette észre, hogy már sárvári plébánosként ment a rendőrségre, hogy engedélyt kérjen az úrnapi körmenetre. A rendőr azt válaszolta neki, hogy akkor és ott tartanak körmenetet, ahol és amikor akarnak. „Többet ilyen ügyben nem kell jönnie, plébános úr!” – tette még hozzá a rendőrségi ügyelet. A kommunista évtizedekben betiltott Magyar Ferences Mária-rendtartomány titokban kinevezett tartományfőnöke volt a nyolcvanas években, majd a kilencvenes években többször is újraszabották a tisztségére. Visszaszerezte a rendnek Sümeget, Szombathelyt, Búcsúszentlászlót, Zalaegerszeget és természetesen a pesti ferences templomot, s közben Zalaegerszegen plébánoskodott és nevelte a rend jelöltjeit. 2005-től a pesti rendház hitszónoka, keresett gyóntatója. Mindig hálát ad azért, hogy olyan kegyelemben részesült már kiskorában is, hogy mindig együttértett a bajban másokkal. És hálát ad a nélkülözésért, a mellőzöttség éveit is, mert ez mind kegyelmek forrásává vált életében.

Bánk atya könyvében sokszor hivatkozik Eugénia nővér és az Atya találkozására. Erről igen keveset hallani. Mi is volt ez? Eugénia nővér a 20. század egyik legnagyobb prófétája, az Egyház megújulásának egyik hírnöke. Ő világhírű volt, amelyet a mennyei Atya ajándékozott az egész emberiségnek. San Gervasio d'Adda-ban született (mai neve Capriate San Gervasio), Bergamo tartomány egyik településén 1907. szeptember 4-én, egyszerű földműves családban. A gyermek négy évesen még nem beszélt és nem tudott járni. A mélyen vallásos nagypapa, Piero, elhatározta, hogy elza-

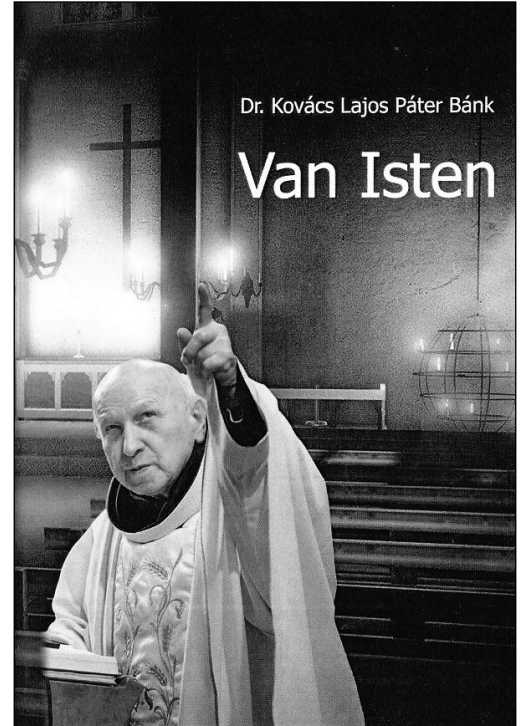
rándokol a Szűzanya varesei kegyhelyére, hogy ott könyörögjön kis unokája gyógyulásáért. Abban az órában, amikor a nagypapa megérkezett a kegyhelyre, a kislány otthon „egy csodálatos szép Hölgy” segítségével felült és felöltözött. Ezután odament a szüleikhez. Ők, a történeteket csodaként fogadták, megrendülve és nagy örömmel adtak hálát a Szűzanyának. Amikor a szülők nem sokkal a gyógyulás után magukkal vitték a gyermeket ugyanarra a helyre hálát adni, a Mária-szobort megpillantva így kiáltott fel: „Ez a Hölgy öltöztetett fel engem odahaza!” Az általános iskola elvégzése után 20 éves koráig, Eugénia szövődében dolgozott. Ezután belépett egy francia missziós szerzetesrendbe, az Apostolokról nevezett Misszionárius Kongregációba. 1932-ben – 25 éves korában – abban a rendkívüli kegyelemben részesült, hogy a mennyei Atya többször megjelent és üzeneteket adott neki. Az illetékes püspök, Alexandre Caillot tíz évi alapos vizsgálat után a következő eredményre jutott a nővér személyét és az üzenetek tartalmát illetően: „Legjobb tudásom és lelkiismeretem alapján az Egyház előtti felelősségem teljes tudatában kijelentem: ezeket a tényeket kizárólag természetfölötti, isteni befolyással magyarázhatjuk logikusan és kielégítően!”

Magam úgy tapasztaltam, Isten létezéséről semmi olyat nem mondhatunk, amit ne cáfolhatnánk valamilyen hihetőnek tűnő magyarázattal. Isten létezése talán nem is bizonyítható tudományos módon, bár a történelem során sokan megpróbálták. Csak egy példa: már régen megfigyelték, hogy a természetben minden nyugodt állapotban van, amíg valamilyen erő ki nem mozdítja ebből. Mindez alapján logikusnak tűnik, hogy a teremtés kezdetén az őszanyagot is kimozdította valami a mozdulatlanból – Isten. Istennek pedig örökkévalónak kell lennie, máskülönben valamikor létezését volna egy olyan állapota, amiből Őt is kibillentette egy erő. A világegyetem mozgatóereje tehát Isten. A természetfeletti lényege éppen az, hogy az érzékeinkkel megtapasztalható és az elméleteinkkel leírható természet törvényei felett áll. Ezek a törvények egyébként nem állandóak. Ismereteink szüntelenül bővülnek, és elavulttá teszik a régebbi elméleteket, ettől mégsem kerülünk közelebb a világ megértéséhez. Ez a tudomány legnagyobb fogyatékossága: sosem lesz képes hiteles választ adni az igazán fontos kérdésekre. Azokra a kérdésekre, amelyekre tudat alatt mindig is keressük a választ. Miért vagyunk itt? Miért létezőnk? Mi célja van az életünknek? Létezik-e sorsszerűség? Mi lesz velünk a halál után? Minderre a tudósok jobb híján ezt válaszolják: a létezés csupán biológiai folyamat, amely az élet fenntartásán kívül nem szolgál semmilyen célt. Megszületünk, megöregszünk, meghalunk, lebomlunk. Kész. Ennyi. A létnek nincs semmi értelme, hacsaknem a létezés maga. Sivár gondolat. Mi, keresztények ezzel szemben hiszünk, hogy az életnek igenis van értelme, sőt célja. A világot és benne minket is megteremtő Isten határozza meg. Amint Ő színre lép, minden a helyére kerül, többé nincs szükség szövevényes elméletekre, az anyag és energia kölcsönhatását leíró egyenletekre. Végre magyarázatot kapunk a miérte. Legtöbb, Istentől távol élő ember nem is nagyon tud válaszolni arra, mi szeretne lenni vagy mivel szeretne foglalkozni – legnépszerűbb válasz a gazdagság és a semmittevés. Csak keveseknek sikerül megvalósítaniuk önmagukat. Sokan, még ha elfogadják is Istent, úgy gondolják, a hitük önmagában nem fordítja őket a jó irányba, ettől még nincs helyük a világban, és nem is érzik jobban magukat. Pedig ebben a világban mindenkinek megvan a helye, és mindenkinek van helye. Mi emberek képesek vagyunk hihetetlen bonyolult gépezetek gyártására, amelyek olykor sok ezer alkatrészből állnak, és mindnek megvan a maga funkciója, egyetlenegy sem felesleges. Ha mi képesek vagyunk erre, akkor Isten, aki ezt a világot – ha úgy tesszük, ezt a hihetetlenül bonyolult gépezetet – megalkotta, mennyivel inkább képes rá. Ha pedig ez igaz, akkor minden ember, mint a gépezet egyik alkatrésze, sehogy sem lehet felesleges. Senki sem Isten tévedése.

Bánk atya könyve első fejezetében családjáról ír. Szülei mélyen vallásosak voltak. Édesapja fenntartotta barátságát P. Simicza Sebestyénnel, aki szabadságát, a rend szabályai szerint otthon töltötte. Mit mond a miséző atya a mise végén az oltár bal oldalán? – kérdezte. Az apa így válaszolt: „Kezdetben volt az Ige, az Ige Istennel volt, és Isten volt az Ige, ő volt kezdetben Istennel. Minden általa lett, nélküle semmi sem lett, ami lett. Benne az élet volt, s az élet volt az emberek világossága. A világosság világít a sötétségben, de a sötétség nem fogta fel.” (Jn 1,1–5). A szerző szerint, ha minden szülő ilyen átélve mondaná el gyermekének az egyik legfontosabb isteni üzenetet, akkor kellene aggódnia az istenismeret helyességéért. Bánk atyának nem kellett bizonygatni, hogy a vasárnapi szentmise nem kényszerzubbony, hanem az Isten Fia nagy áldozatának lelkes átélési lehetősége. Tehát az istenhit átörökítését a mélyen hívó családoknál a szülők és a család többi tagja szóval és tettel egyszerűen eléri. Az Úr Krisztus nyilvános működése kezdetén ugyanezt tapasztaljuk. Még erősebb a forrás, nagyobb eredménnyel teljesítik a tanítványok a Mester parancsát. Amikor pedig erről beszámol a 72 tanítvány a küldetés végén, Jézus örömmel indokolja a kegyelem hatásaival: „Dicsőítetek, Atyám, ég és föld Ura, hogy elrejtettétek ezeket a bölcses és okosak elől, és kinyilvánítottátok a kicsinyeknek. Igen, Atyám, így tetszett neked. Mindent átadtam neked Atyám. Senki sem tudja, hogy ki a Fiú, csak az Atya, és hogy ki az Atya, azt csak a Fiú vagy akinek a Fiú ki akarja nyilatkoztatni.” Majd külön a tanítványokhoz fordult, és így szólt: „Boldog a szem, amely látja, amit ti láttok. Bizony mondom nektek, hogy sok próféta és király akart látni, amit ti láttok és nem látta, hallani, amit ti hallotok és nem hallotta.” A szerző arra is felhívja a figyelmet, hogy nem csak a boldog világban lehet az Istenről szóló és az Istentől jövő üzeneteket meghallani, terjesztetni. Bánk atya így terjesztette Isten ígését a kommunizmus ideje alatt is. Majd később, a 2000-es években többször megemlítette hallgatóságának, hogy az emberek, amikor nehéz dolgot kell megoldani, soha nem beszélnek Istenről. Ezért megfogadta, hogy a tudományos és a tudományoskodó irodalom termékeitől megrettent katolikus testvéreinek egyszerűen próbál írni arról, hogy kell az agyonhallgatott, agyongyalázott és agyontagadott istenhitről gondolkodni és beszélni.

Bánk atya kifejti, hogy sajnos sokan vannak, akiknek az Atyaisten távoli élmény. Az emberek ugyanis könnyebben találhatnak bensőséges kapcsolatot a második isteni személlyel, aki éreztünk az Atya kérésére felvette az emberi természetet, összekapcsolta az Atyától isteni szüléssel kapott istenséggel, az isteni természettel. A ferences atya úgy véli, hogy vannak az életben olyan édesapák, akik nem sokat törődnek a családjukkal, de ez nem általános. A normális családi körben az édesapa a központ. Az Atyaisten is azt szorgalmazta, hogy az atyák olyanok legyenek, ha nem is sikerül egészen, mint a Mennyei Atya. Annak örömdíj az édesapa, hogy az édesanya-feleséggel az élen gyermekei olyan szeretetet sugározzanak rá, amihez nem fogható sem klub, sem kocsmá, sem rendszeres továbbképzés. Ez lehetne a földi mennyország. De a gonosz lélek kiadta a parancsot fullajtárjainak, hogy el kell hirtetni a középkor nagyjaival szemben, hogy Isten belefáradt a munkájába, s elvonult piheneni. Kis idő elteltével már változott a sátni vélemény: Isten nincs. Az ember az okos, a zseni, mindent tud. Nem kell a tízparancsolat – mondják az ateisták és pénzemberek – hiszen ha nincs Isten, akkor nem kell tőle félni. Nyugodtan elvehetjük felebarátunk házat, birtokát, feleségét, nem kell a házasság sem.

Majd arra tér rá a hitszónok, hogy legújabb könyvét azért szeretné minden emberhez eljuttatni, mert hosszú élete során úgy ítéli meg, mert szerető Urunkat, Istenünket nem nagyon ismerik a világon. És akkor most idézi Eugénia nővért. A dátum: 1932. Elmondja jövetelelénk célját. Azt akarja, hogy minden ember fogadott gyermekének érezze magát, mély hitel munkálkodjanak az üdvösségük biztosítá-



sában. Mi tehát az isteni lényeg? – teszi fel a kérdést. Ami az istenség maga, az ami végtelenül egyszerű, ami végtelenül tudós (Mindentudó), végtelenül hatalmas (Mindenható), végtelenül egyszerű (nem összetett), láthatatlan. Ezt, mint minden szellemi erőt, egyedül a végtelen, örök isteni Személyiség irányítja, semmi és senki más. Az Atya 1932-ben Eugénia nővérnek szóló üzenetében beszél a teremtés ősi terveiről, a Fiúisten születéséről és a Szentlélek származásáról. Nekünk is meg kell szoknunk ezt a mi világunkban idegen létmódot; Isten az örökkévalóságban él, megteremt a látható világot, amelyben mi helyen és időben élünk, Ő pedig ezen kívül élve egyszerre lát és hall mindent, ami velünk történik, de nem vesz részt történelmünkben. Szent Péter figyelmeztet erre bennünket: „Szeretteim, főképp egy dolog ne kerülje el figyelmeteket: az, hogy egy nap az Úr előtt annyi, mint ezer év, ezer év pedig annyi, mint egy nap. Az Úr nem kékis ígértét teljesíteni, ahogy némelyek késedelmekedésnek tartják, hanem türelemmel viseltetik irántatok, mert nem akarja, hogy valaki is elveszen, hanem hogy mindenki bűnbánatot tartson.” Meg kell szoknunk, hogy a kinyilatkoztatás sok ezer éven át jutott el hozzánk különböző közvetítőkön keresztül, sokféle nyelven, mert csak így lehet az igazságot, a teljes igazságot helyesen megértenünk.

Mi kicsi emberek sokszor képtelenek vagyunk felfogni azt a nagy Istent, aki mindent megalkotott és megalkotott, aki időtlen és végtelen – AKIBEN vagyunk. Ennél fogva az alkotását sem érthetjük maradéktalanul, hiszen a természetfeletti fogant a természetes: transzcendenciában az immanens. Elengethetetlenül szükségünk van tehát egy kultúrának felett álló használati útmutatásra, egy isteni kijelentésre életünkre nézve, hogy a helyes értékrendet bírjuk. Íme a Biblia véleménye a témáról: „Ha valaki azt gondolja, hogy ismer valamit, az még semmit sem ismert meg úgy, ahogyan ismerni kell.” (1Kor 8,2.) „Van út, amely egyenesnek látszik az ember előtt, de végül a halálba vezet.” (Péld 14,12.) Elég nagyok vagyunk-e, hogy tisztán lássunk? Biztos, hogy jól magyarázzuk az életet? Mi az elképzelésünk a boldogságról? Az érzelmeinkre hagyatkozunk-e a fogalmak definiálásakor vagy a valóságra? De miért van szenvedés? Miért hagyja Isten? Amíg gyerek a gyerek, irányítjuk, de ha felnőtt, nem mozgathatjuk többé. Privát élete van, megtanult dönteni – jól vagy rosszul. Elutasíthat és elfogadhat tanácsokat. Vállalnia kell döntései következményeit. Ha egy apa mindig megakadályozná gyermekei rossz döntéseinek következményeit, azzal akadályozná a tapasztalatot és a megbánást, melyek a következő helyzetben szükségeltetnek. Isten ugyanilyen apaszerepben van. Ha Isten nem hagyná bekövetkezni a rossz dolgokat, egy kierőszakoltan tökéletes világban élnénk, és valójában ezzel megszűné az önállóságunk. Hibás gépek lennénk.

Bánk atya legújabb könyve hasznos olvasmány lehet mindazoknak, akik szeretnék elmélyíteni hitüket, családtagjaiknak, munkatársaiknak segítséget adni hitbeli kérdésekben.

(Dr. Kovács Lajos Páter Bánk OMF: Van Isten. Budapest, 2017. Megvásárolható a pesti ferencesek templomának irodájában.)

M.A.